

**ΥΠΠΟΑ**

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ  
ΜΝΗΜΕΙΩΝ**

**"ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ (ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ-ΣΤΑΤΙΚΗΣ) ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ  
ΣΤΕΡΕΩΣΗΣ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΥΜΑΤΙΣΜΟ ΤΟΥ  
ΕΠΙΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΡΟΜΑΧΩΝΑ ΜΟCΕΝΙΓΟ ΤΩΝ ΕΝΕΤΙΚΩΝ ΟΧΥΡΩΣΕΩΝ ΤΗΣ  
ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ ΧΑΝΙΩΝ"**

**ΦΑΣΗ Α'**

**ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ**

**ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ- ΧΑΡΤΕΣ- ΕΙΚΟΝΕΣ**

**ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΑΡΗΣ Χ. ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ  
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΧΡΥΣΑΦΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ**

**ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2020**

## Εισαγωγή

Στο τεύχος αυτό παρουσιάζονται σε μεγαλύτερο μέγεθος για καλύτερη κατανόηση οι φωτογραφίες- εικόνες και χάρτες που έχουν περιληφθεί στην Τεχνική Έκθεση της Αρχιτεκτονικής Μελέτης καθώς και συμπληρωματικό φωτογραφικό υλικό.

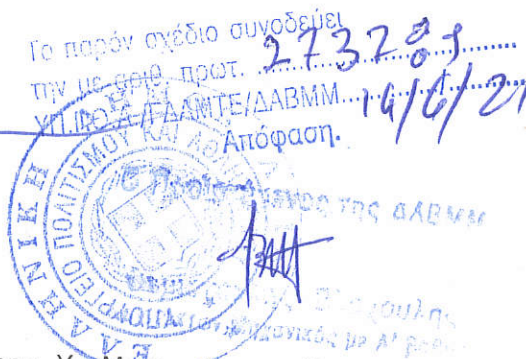
Πηγές:

- Το βιβλίο του Giuseppe Gerola *Monumenti Veneti nell' isola di Creta*
- Το Ιστορικό Αρχείο Κρήτης
- Το Αρχείο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων
- Το Αρχείο Δήμου Χανίων
- Η ομάδα «Χανιά – Παλιές Φωτογραφίες» στο facebook
- Το ιδιωτικό Αρχείο Μανώλη Μανούσακα
- Το ιδιωτικό Αρχείο Φιλίππου Τσαγάκη
- Άλμπουμ χαρτών του φιλολογικού συλλόγου «Χρυσόστομος»
- Το βιβλίο των Alessandro Curuni, Lucila Donati *Creta Veneziana – Venezia 1988*
- Φωτογραφικό υλικό των συνεργατών από την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης για τις ανάγκες της αποτύπωσης (Γ. Χρυσαφάκη, Α.Ντερής, Σ. Λυκάκης, Δ. Καδά)

Χανιά, 23 Νοεμβρίου 2020

Η Μηχανικός

**ΧΡΥΣΑΦΑΚΗ Γ.ΓΕΩΡΓΙΑ**  
**ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Msc**  
**ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ ΤΕΕ : 101031**  
**ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΧΩΡΙΟ ΣΟΥΔΑ**  
**ΑΦΜ: 076274691 ΔΟΥ ΧΑΝΙΩΝ**  
**ΤΗΛ: +30 6944629675 28210 23677**



Χρυσαφάκη Γεωργία

Μέλος του Φορέα: «Συμβουλοι Πολιτικοι Μηχανικοι Αρης Χ. Μονοπροσωπη Ιδιωτικη Κεφαλαιουχικη Εταιρεια – Χρυσαφάκη Γεωργία»



Περιοχή Μελέτης και Αποκατάστασης από Εφορία Αρχαιοτήτων Χανίων

ΕΙΚ. 1



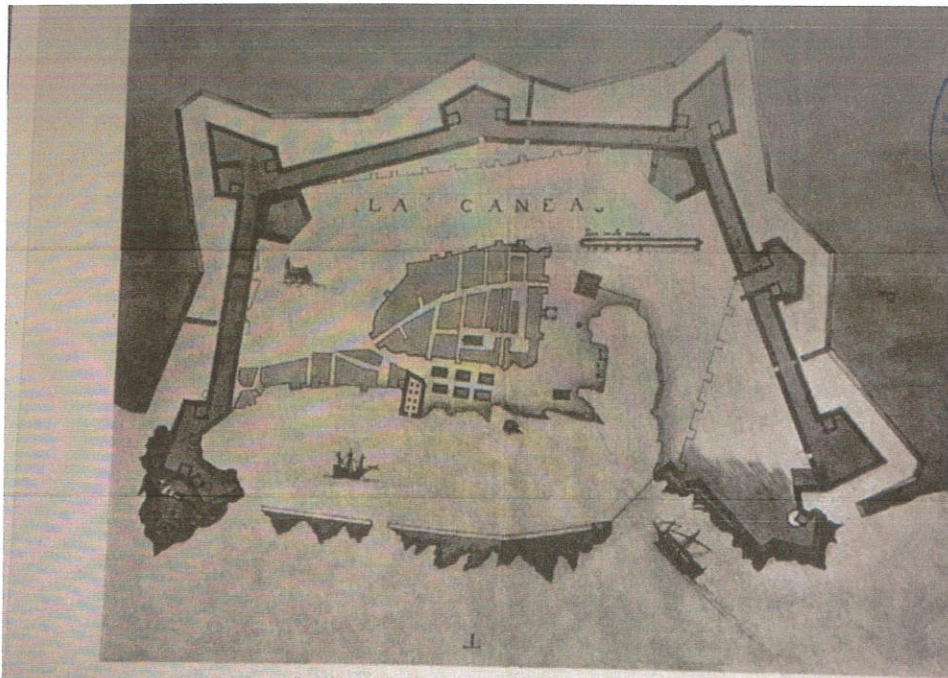
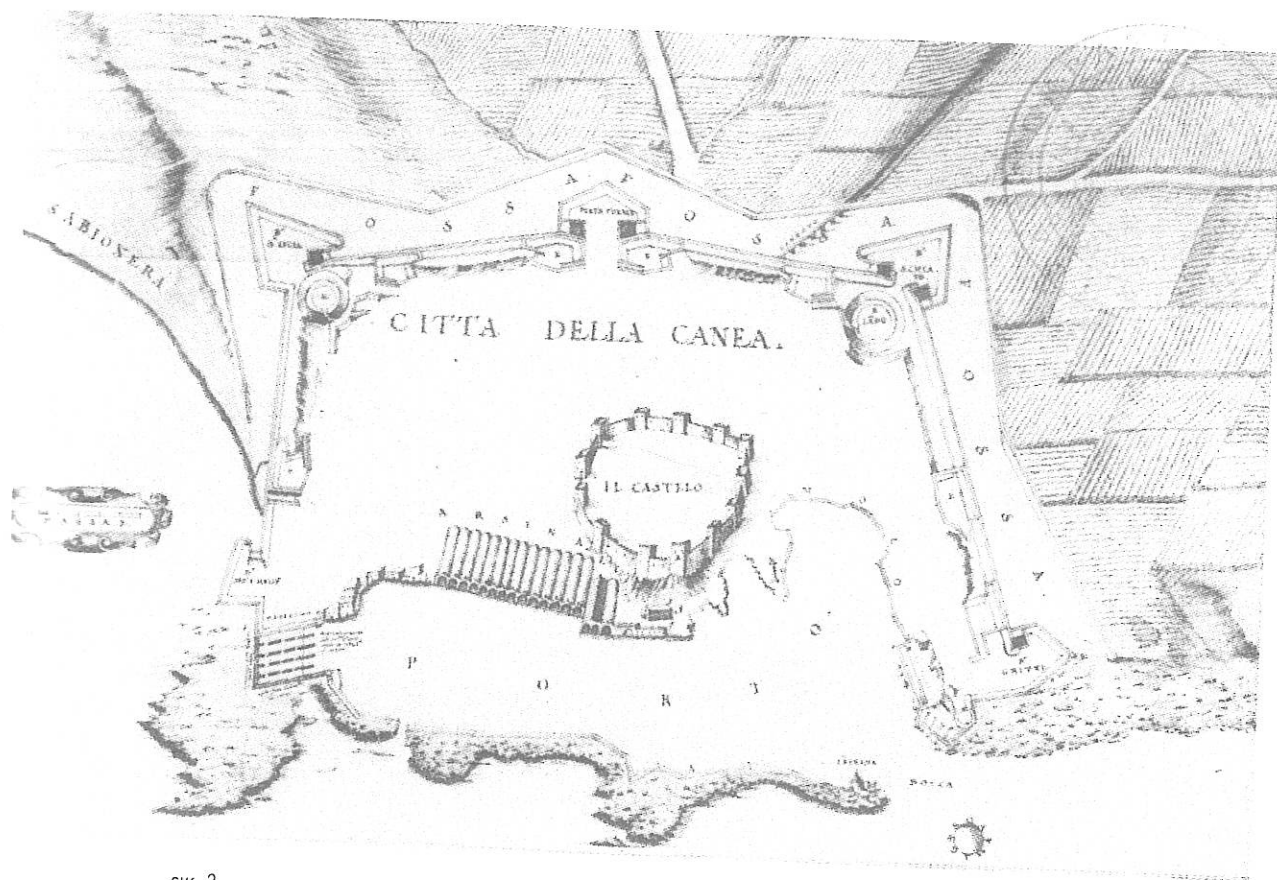


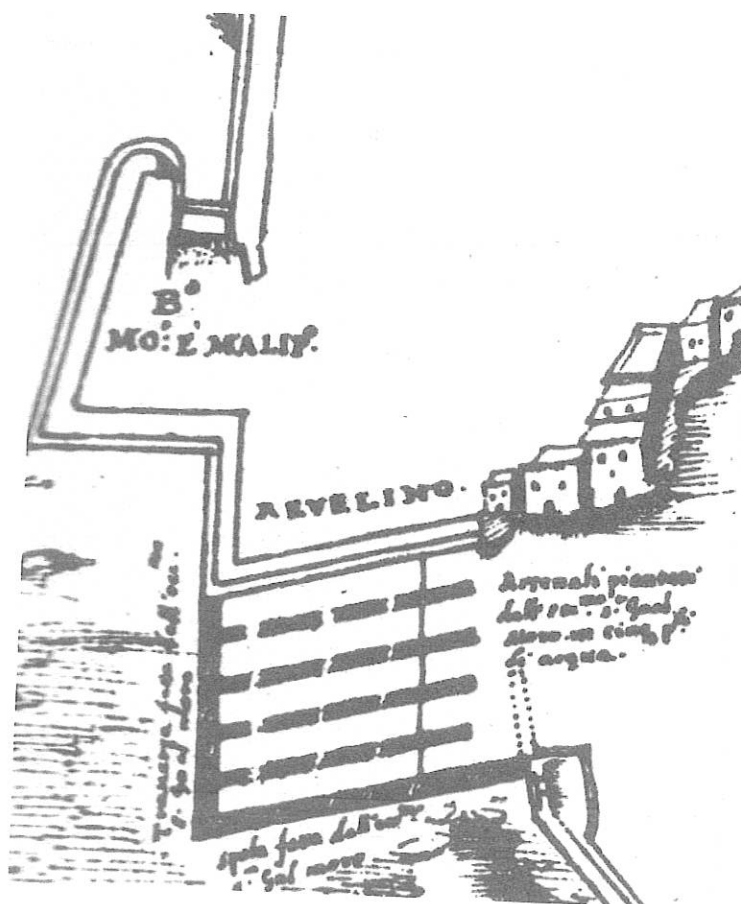
FIG. 245 -- PROGETTO DI MODIFICAZIONE DELLA FORTEZZA DI CANEA. (R. Archivio di Stato di Torino: *Archit. milit. V.1.*)  
 Nel mezzo della città è rappresentata l'antica città del castello colle vie e gli abitati nel suo interno. -- Alla periferia invece sono figurate le mura del Sammichelli, notevolmente difese. -- La linea spezzata che in parte segue tali mura, interrandosi fra esse, in parte se ne stacca, rappresenta il recinto anteriore al Sammichelli.

ΕΙΚ. 2

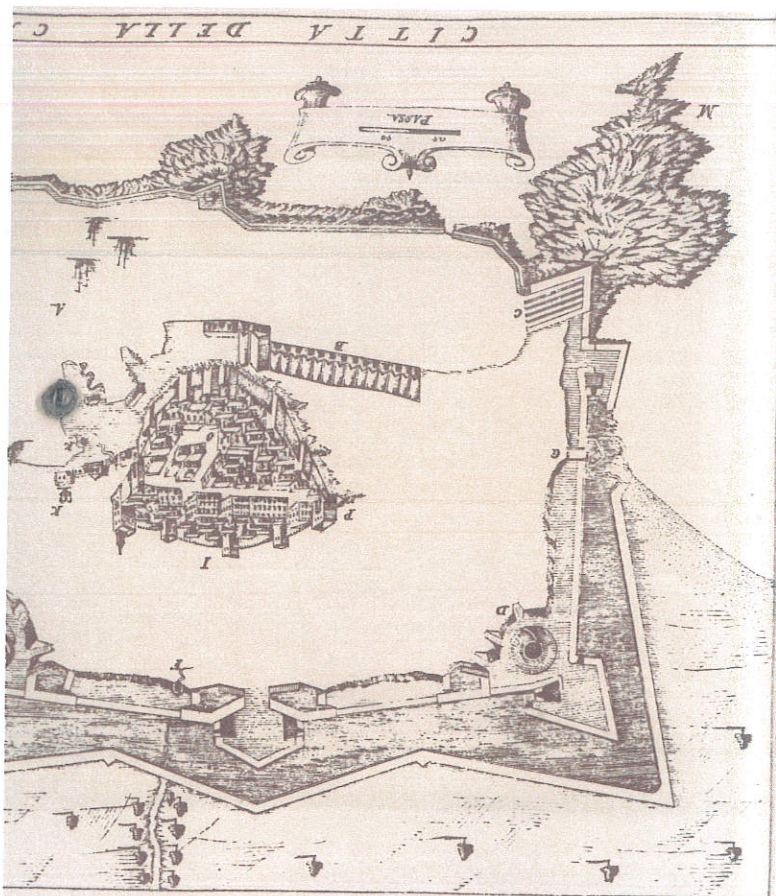




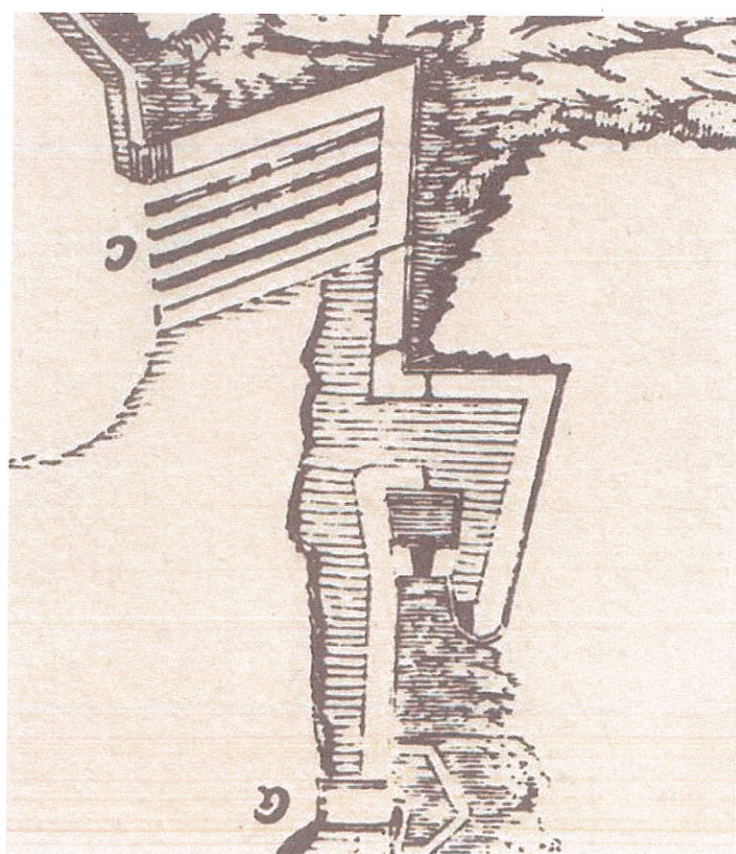
ΕΙΚ. 3



ΕΙΚ. 3α

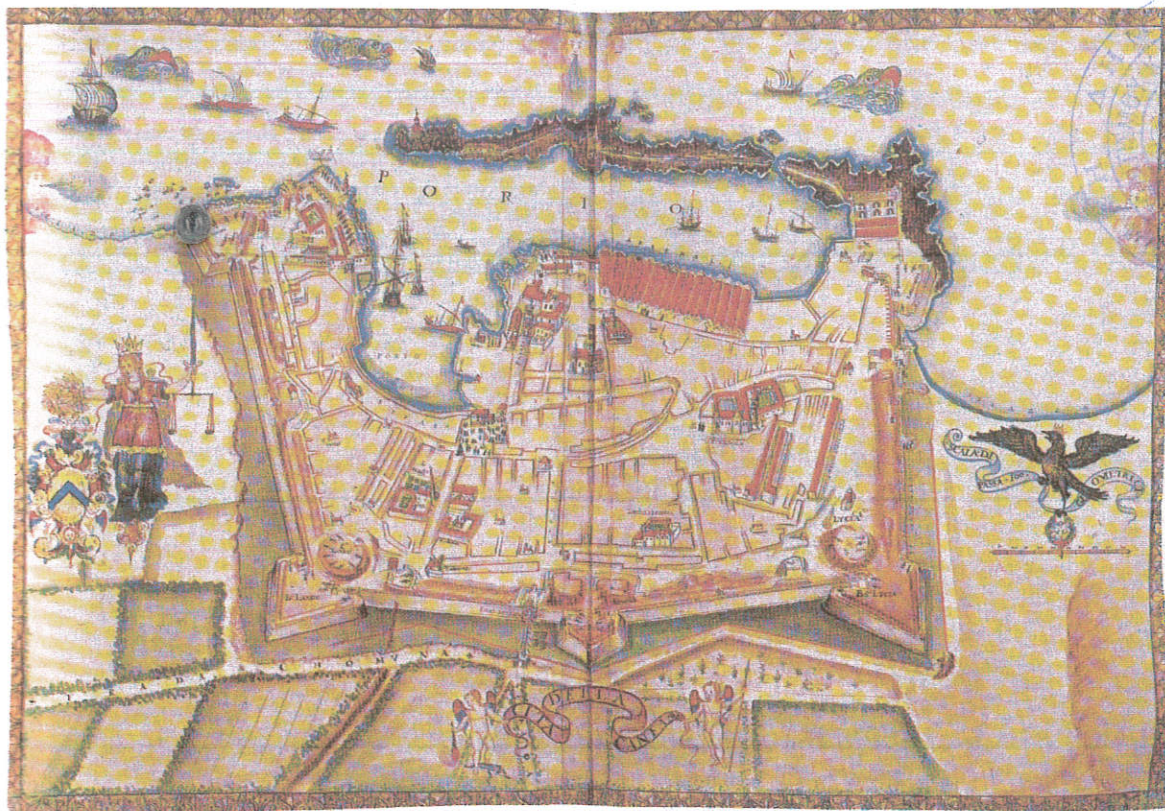


ΕΙΚ. 4



ΕΙΚ. 4α





εικ. 5



εικ. 5α



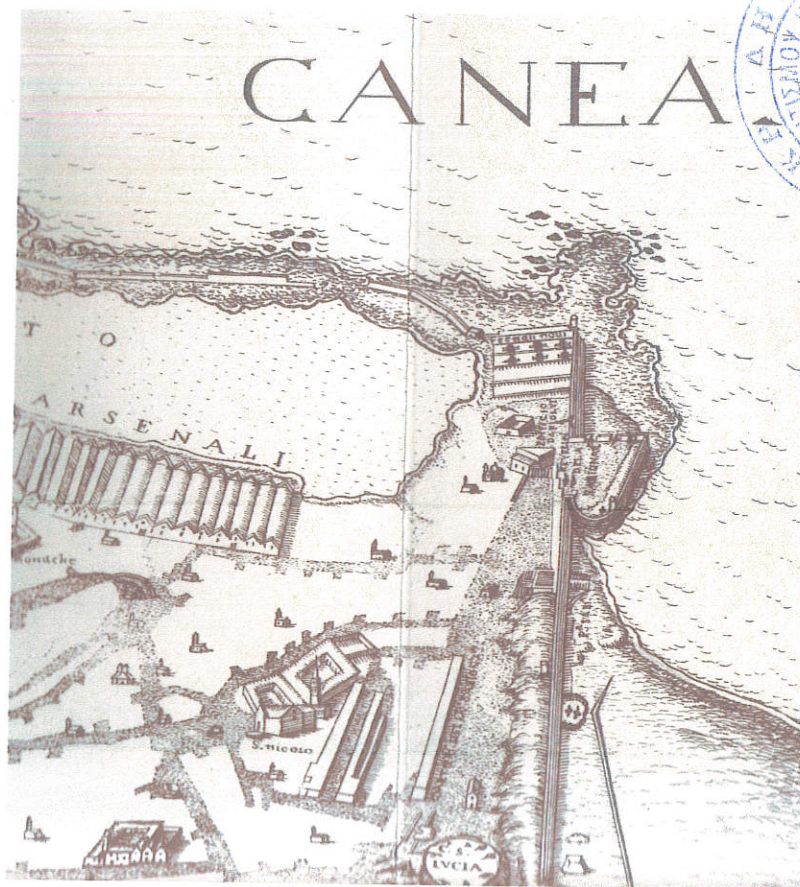


εικ. 6

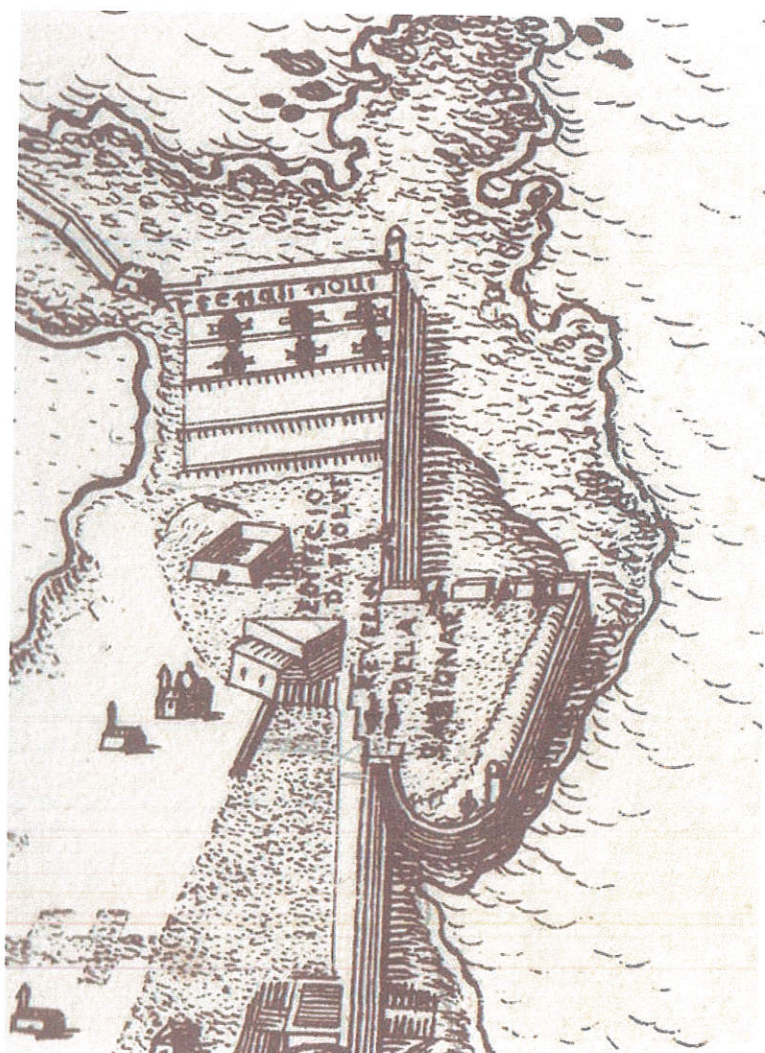


εικ. 6α



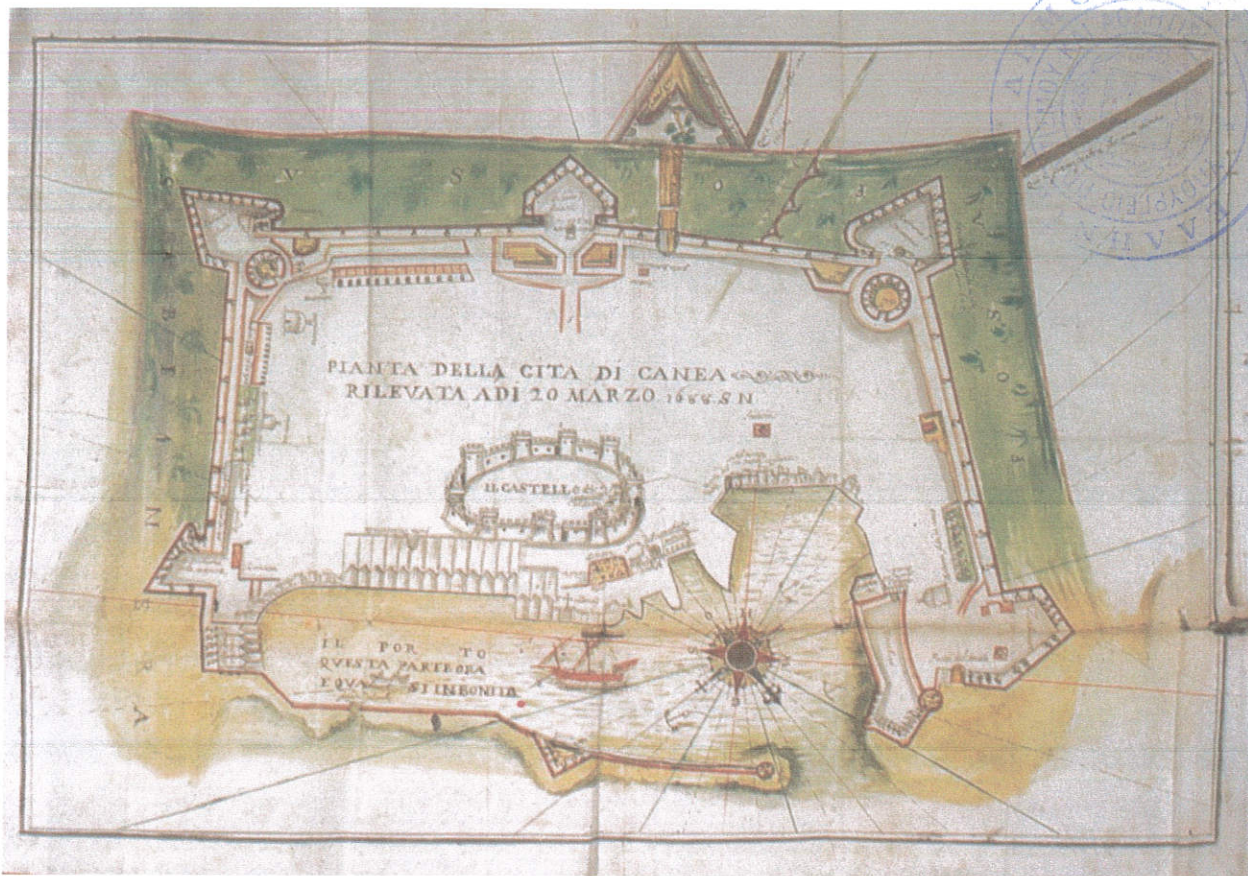


εικ. 7

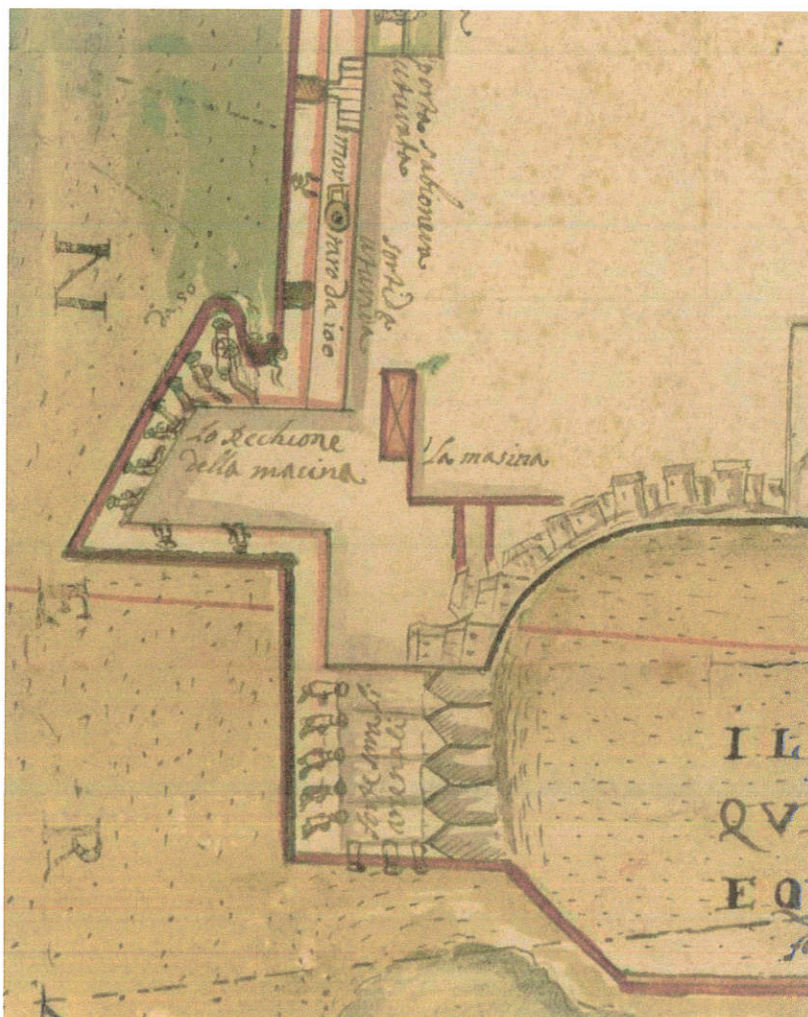


εικ. 7α





ΕΙΚ. 8

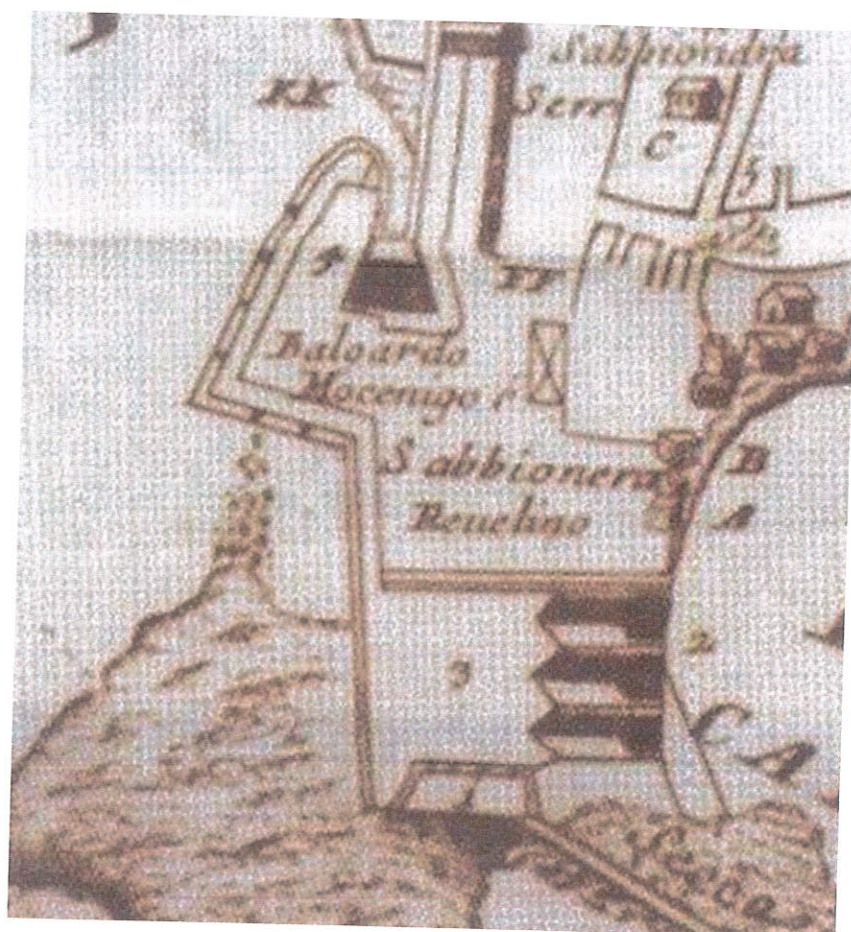


ΕΙΚ. 8α



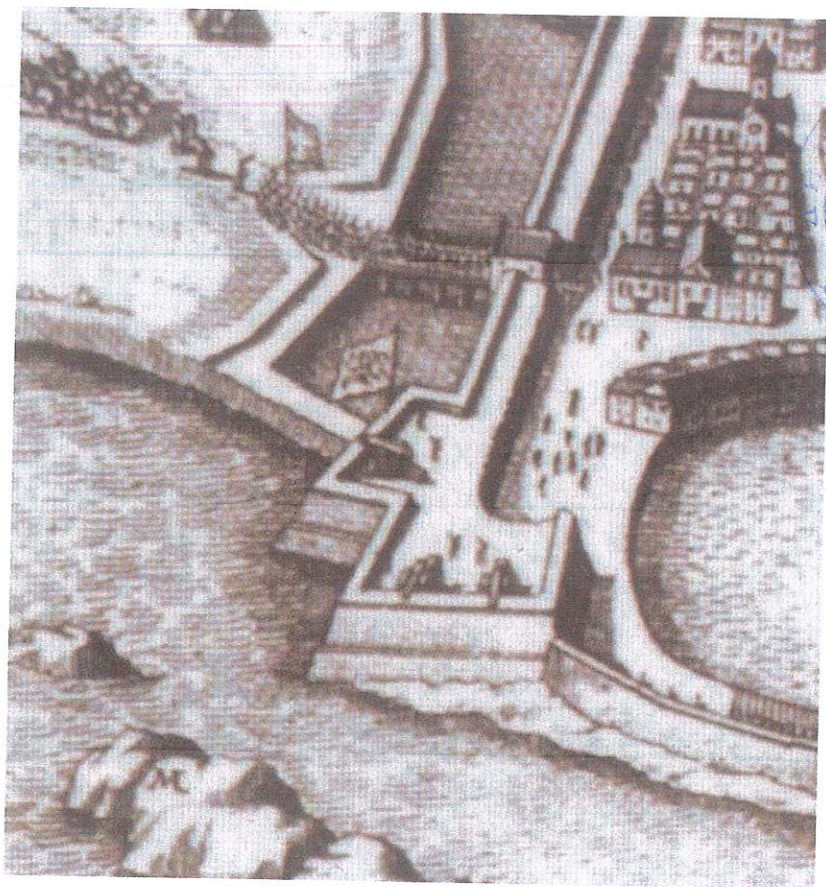


ΕΙΚ. 9

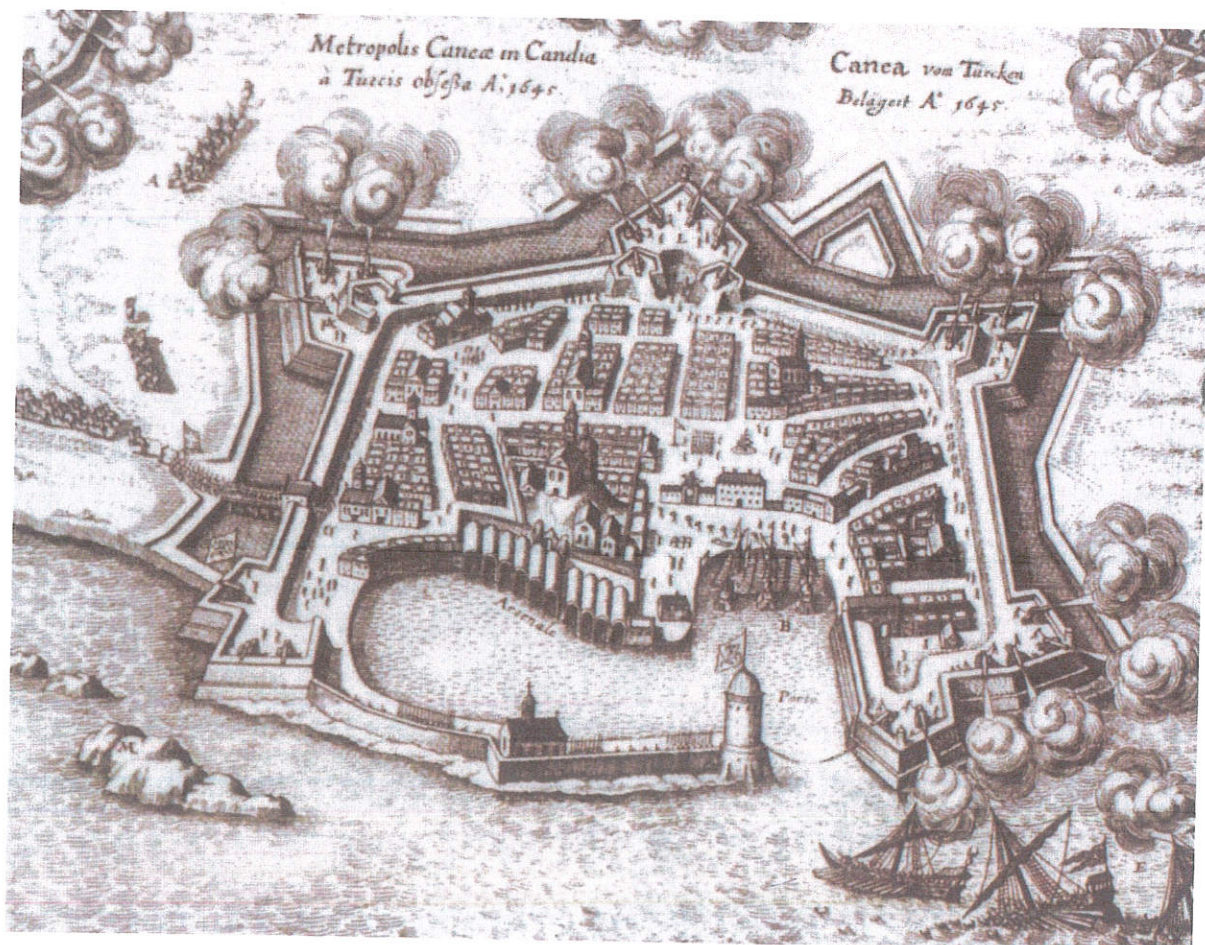


ΕΙΚ. 9α



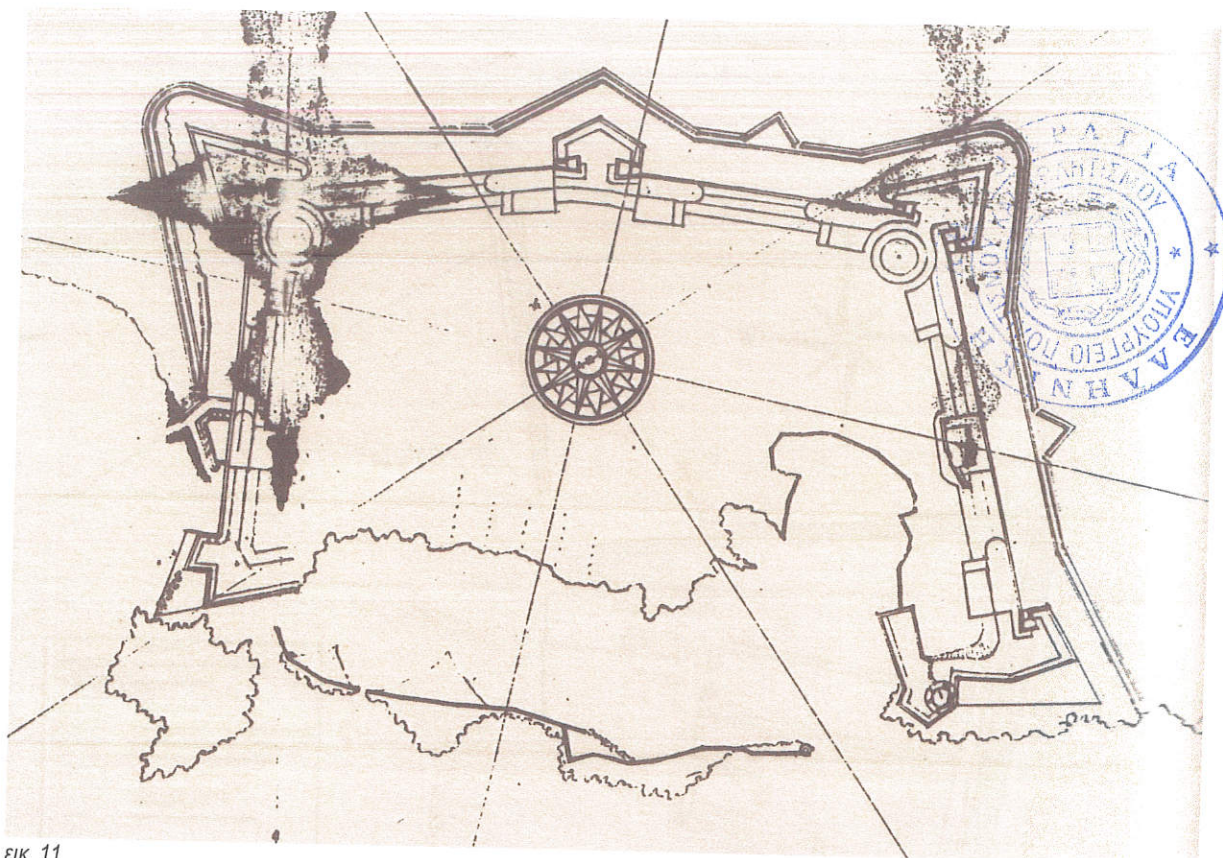


ΕΙΚ. 10

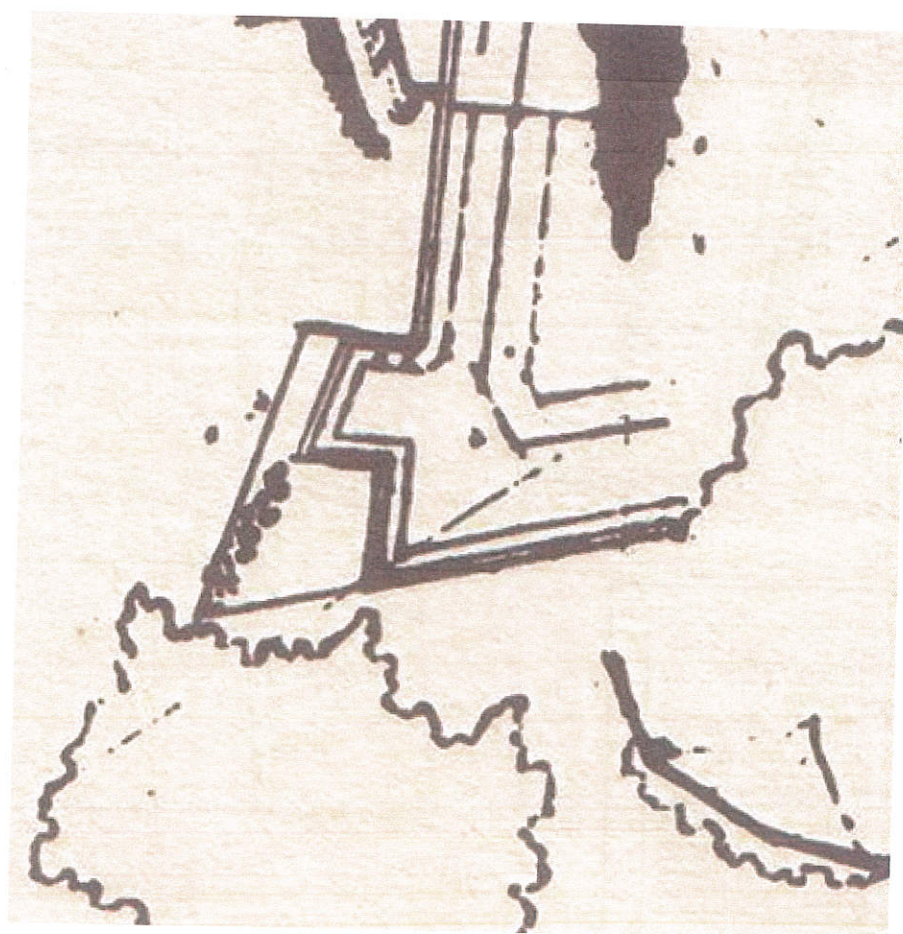


ΕΙΚ. 10α



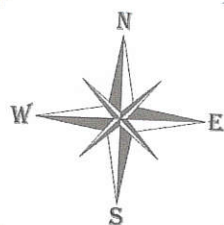


ΕΙΚ. 11



ΕΙΚ. 11α





**ΥΠΟΜΗΝΗΜΑ**

- Παράθυρο (παράθυρο) εντοιχισμένο τείχος
- Στοιβά εντοιχισμένου τείχους
- Καρήνη (Cadeneta)
- Εξωτερικοί τοίχοι κατασκευασμένοι από ξηρά μαρμαριωμένη
- Κατασκευασμένο εντοιχισμένο τείχος
- Υποστυλίου στήριξης με το κτήριαστικό
- Αντικείμενα κατασκευασμένα
- ΣΤ. Δ.Α. ...
- Διάφορα αντικείμενα κτίσματος
- Υποστυλίου στήριξης με δάπεδο
- Υποστυλίου στήριξης με δάπεδο

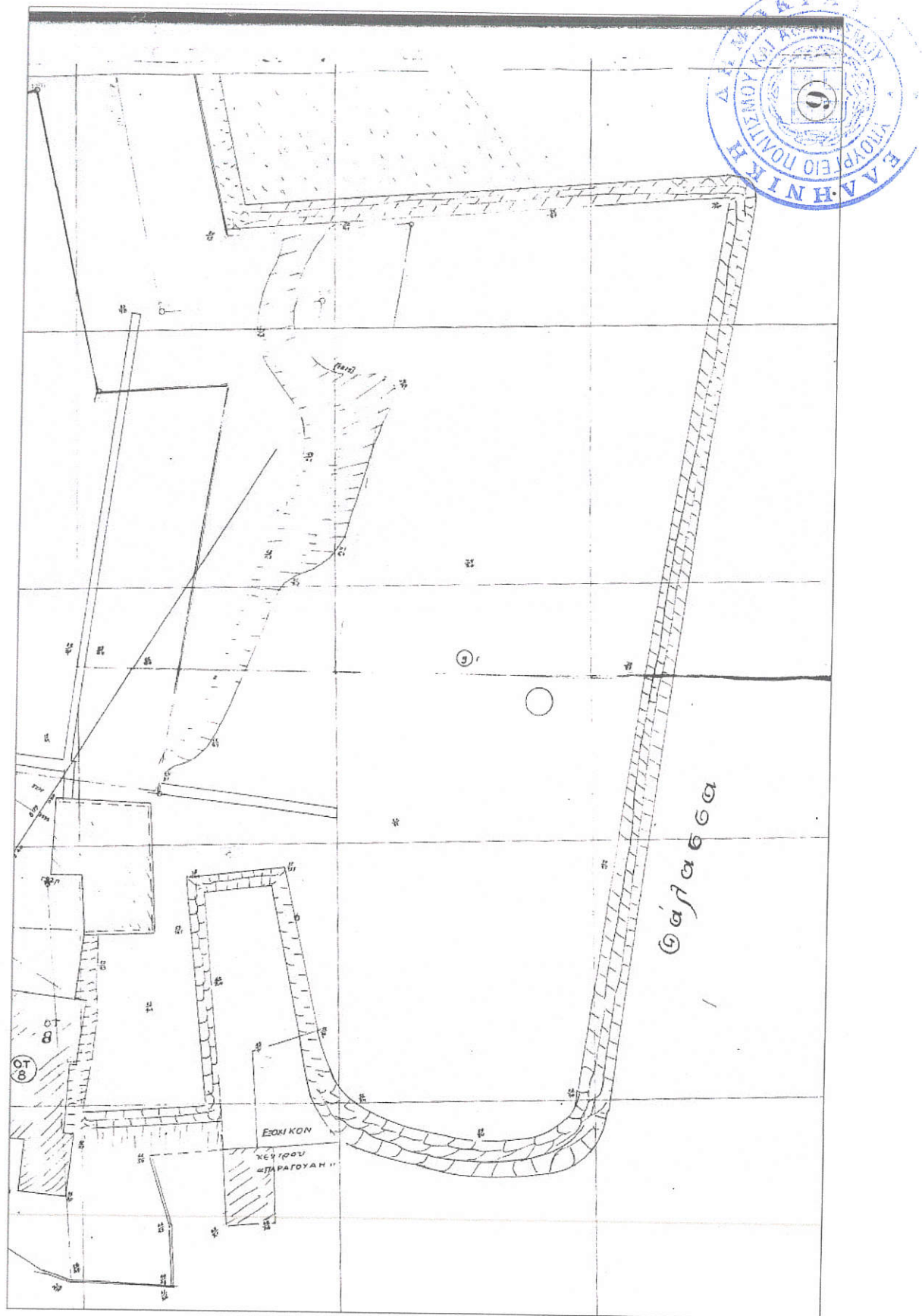
Τα εμφανόμενα αντανακλώνται στα μετρηθέντα κατά τον χρόνο σύνταξης του παρόντος



**ΠΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:**  
Το διάγραμμα είναι καταρτισμένο από κτηνιατρικά στοιχεία ανατομικών Ε.Γ.Σ.Α. '87. Η εξέταση πραγματοποιήθηκε με το δίκτυο IGC NET, το οποίο είναι συνδεδεμένο με το δίκτυο HERON που συνδέεται με το κτηνιατρικό.

<b>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ</b>	
<b>ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ</b>	
ΘΕΜΑ: ΠΡΟΜΑΧΩΝΑΣ ΜΟΣΕΝΙΓΟ	
ΘΕΣΗ: ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΑΤΟΛΗ ΠΛΕΥΡΑ ΕΝΕΤΙΚΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ ΧΑΝΙΩΝ	
ΣΧΕΔΙΟ: ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΠΡΟΜΑΧΩΝΑΣ ΜΟΣΕΝΙΓΟ	
ΚΑΙΜΑΚΑ 1:200	ΑΡ. ΣΧΕΔ. <b>T.1</b>
ΧΡΟΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ: 12-3-2020 ΕΩΣ 15-7-2020	
ΥΠΟΓΡΑΦΗ:	ΜΕΤΡ. ΤΡΟΠΟΙ.
ΕΦΓΡΑΣΙΣ ΥΠΑΥΘΟΡΟΥ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΦΡΑΓΚΟΠΕΚΟΛΑΚΗ	
ΑΝΤΙΩΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗΣ	
ΣΥΝΤΑΧΗΚΕ: ΦΡΑΓΚΟΠΕΚΟΛΑΚΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ - ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ	
ΣΧΕΤΙΚΑ:	

εικ. 12 Τοπογραφικό διάγραμμα Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων 12-3-20 έως 15-7-20



εικ. 12 Απόσπασμα χάρτη από την αποτύπωση της παλιάς πόλης Χανίων του έτους 1946 από το Τοπογραφικό διάγραμμα Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων 12-3-20 έως 15-7-20 :



Φωτ. 1



Φωτ.2

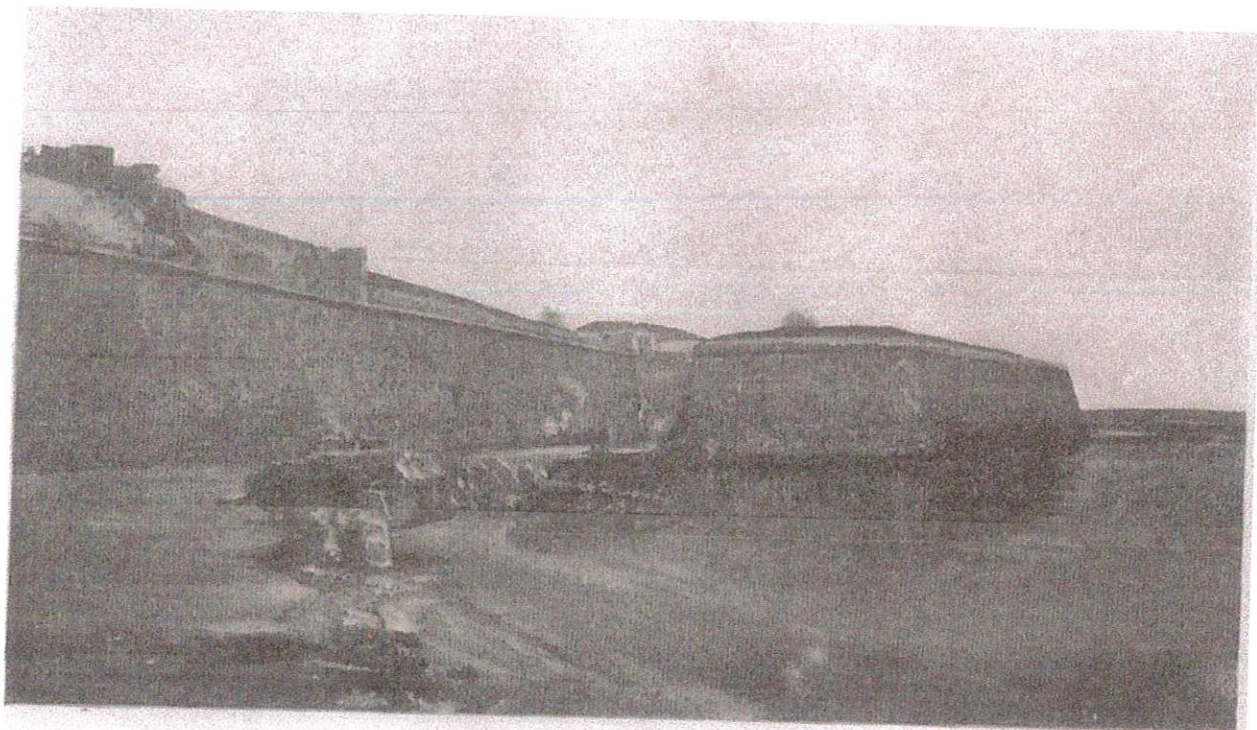


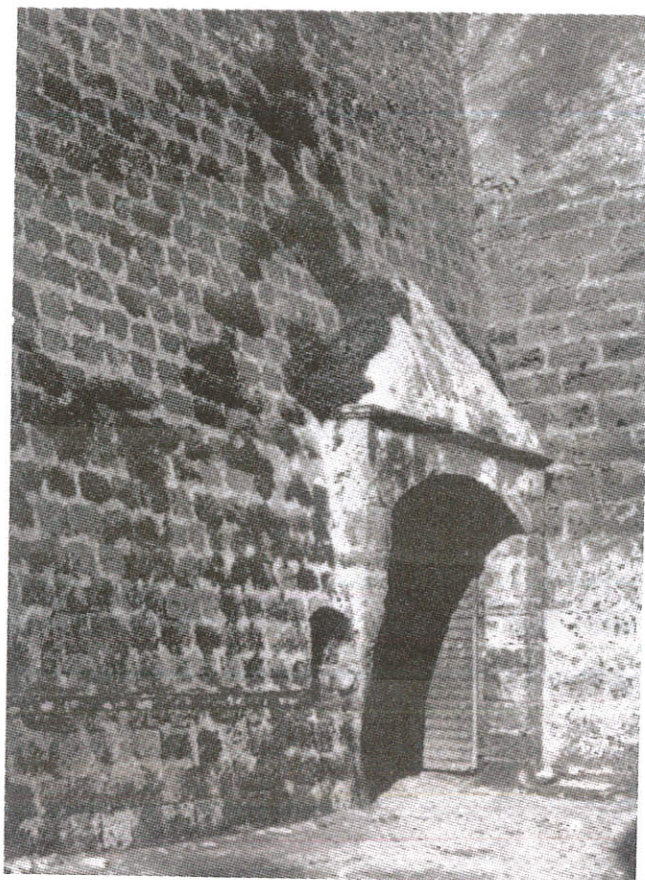
FIG. 255 — CANEA: LA CORTINA (COL CAVALIERE) DELLA SABBIONARA E IL BALUARDO MOCEMIGO, (230).



Φωτ.3



Φωτ.4





Φωτ.5

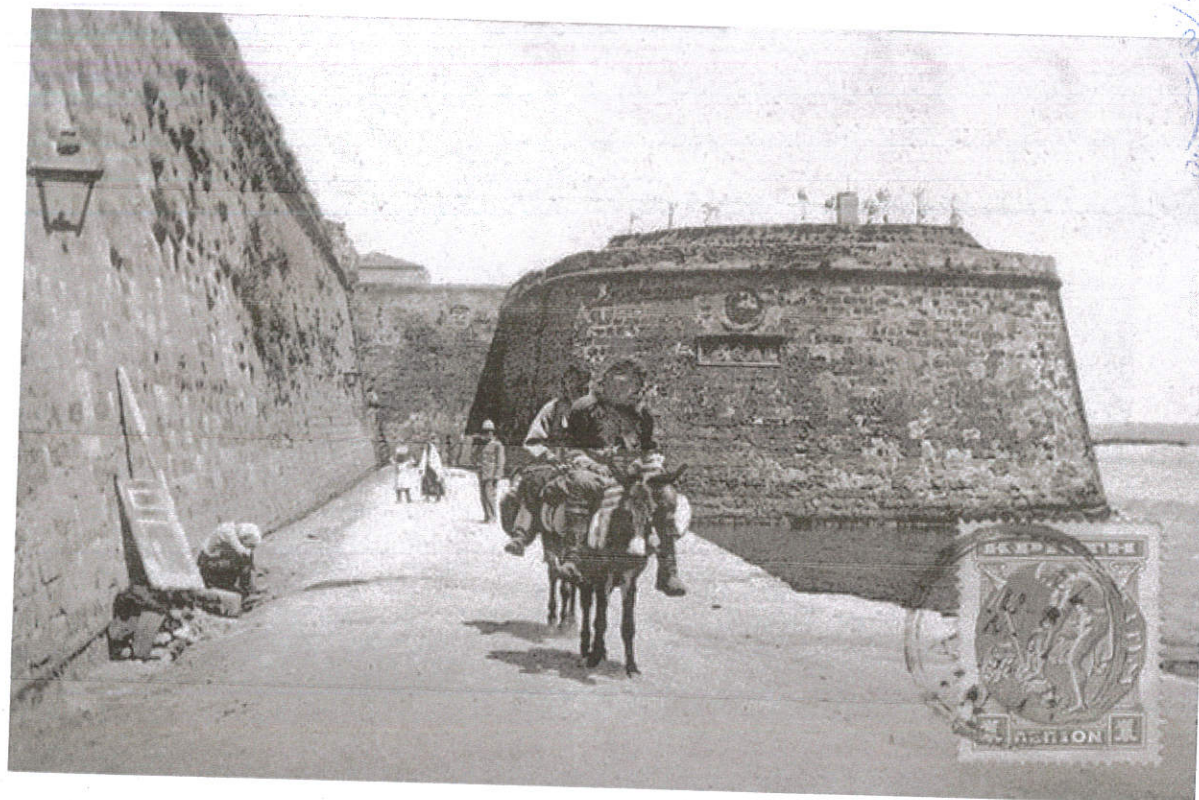


Φωτ.6





Φωτ.7

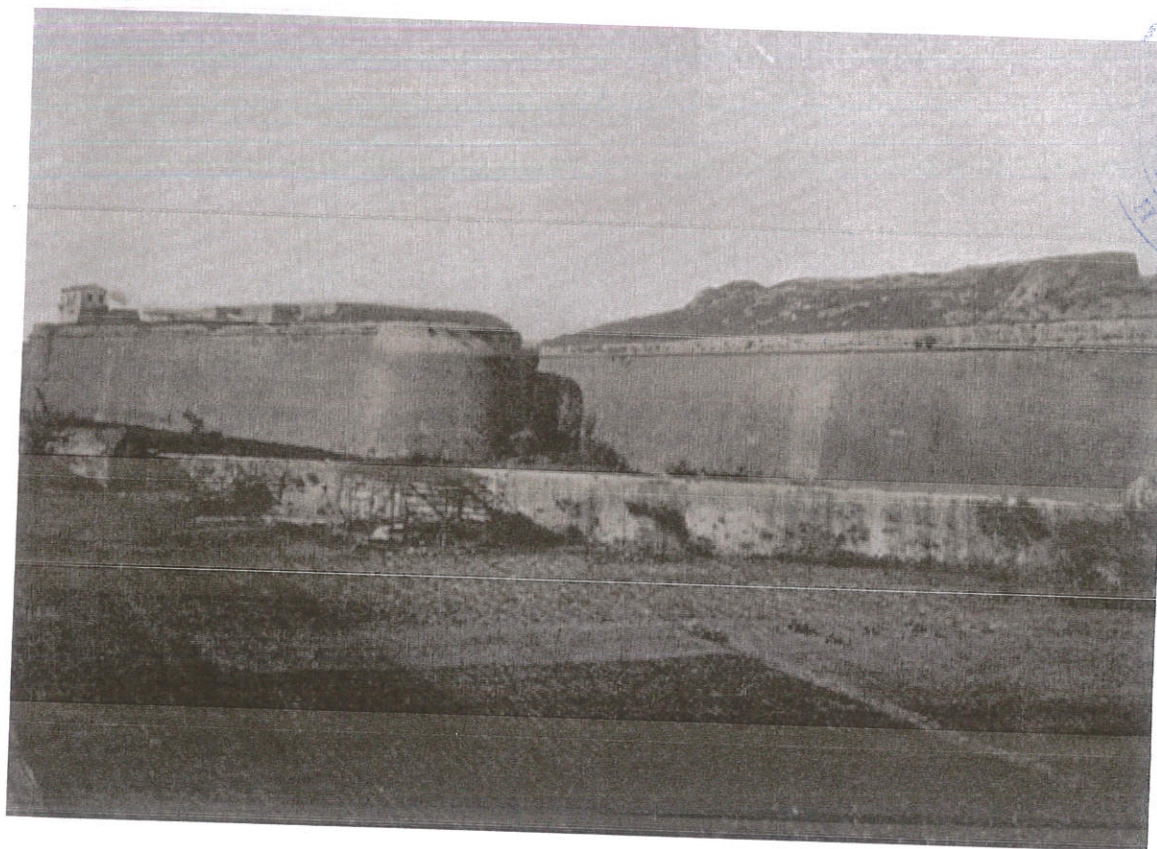


Φωτ.8

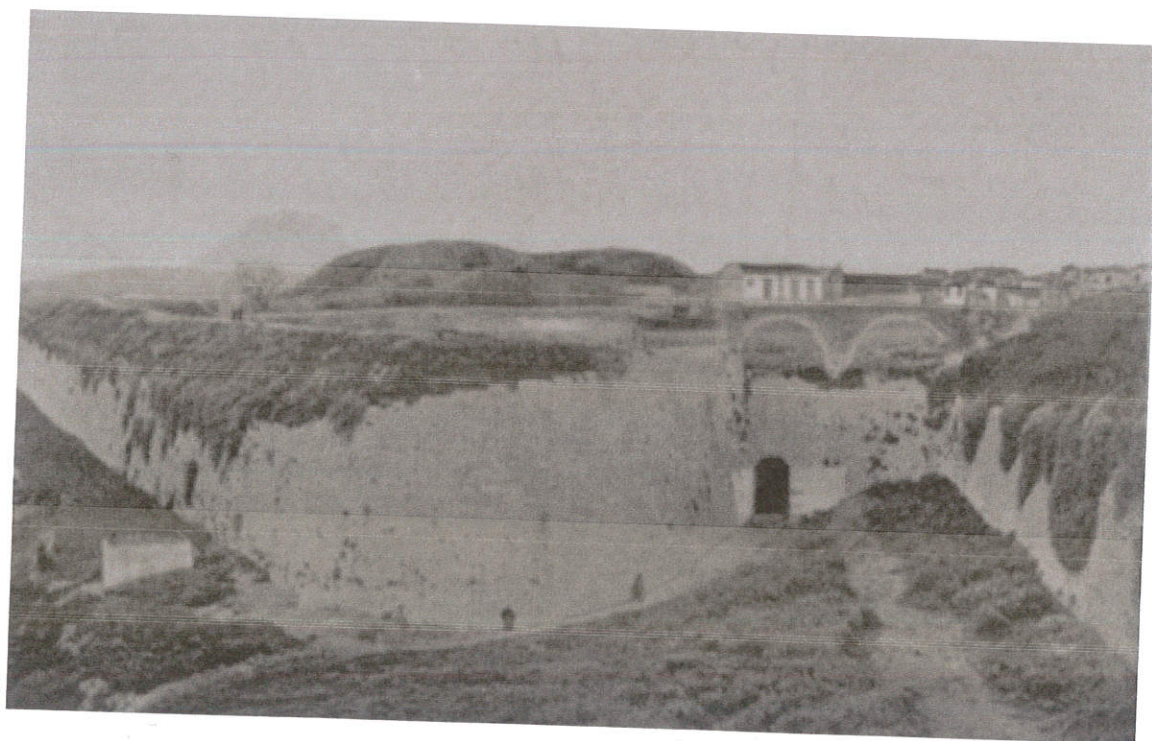




Φωτ.8 β



Φωτ.9





Φωτ.10



Φωτ.11

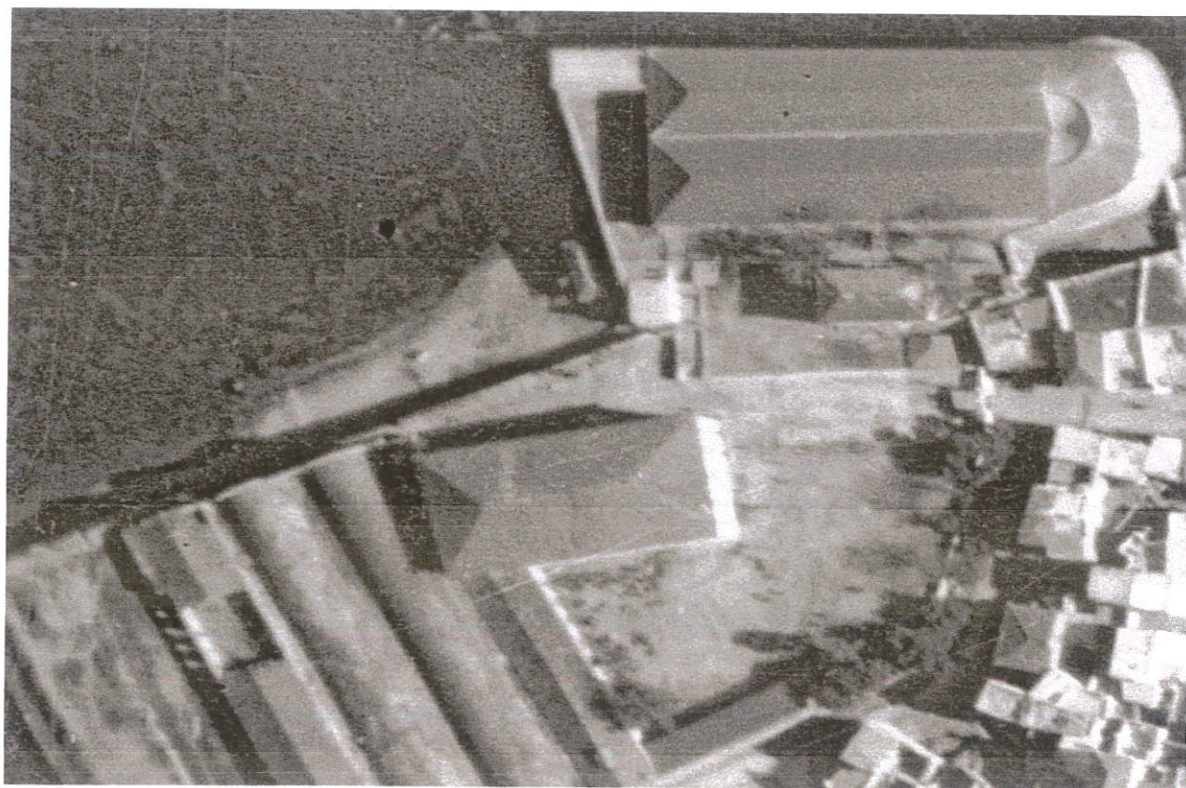




Φωτ.12

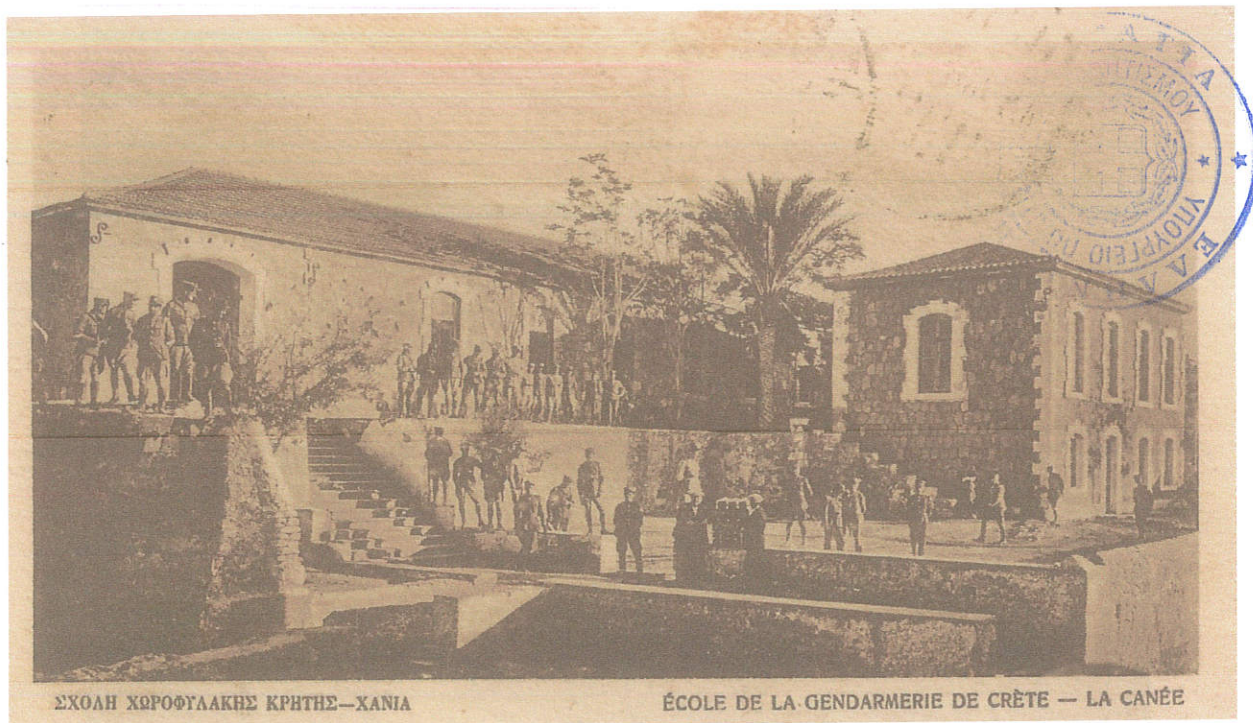


Φωτ.13





Φωτ.14



ΣΧΟΛΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ—ΧΑΝΙΑ

ÉCOLE DE LA GENDARMERIE DE CRÈTE — LA CANÉE

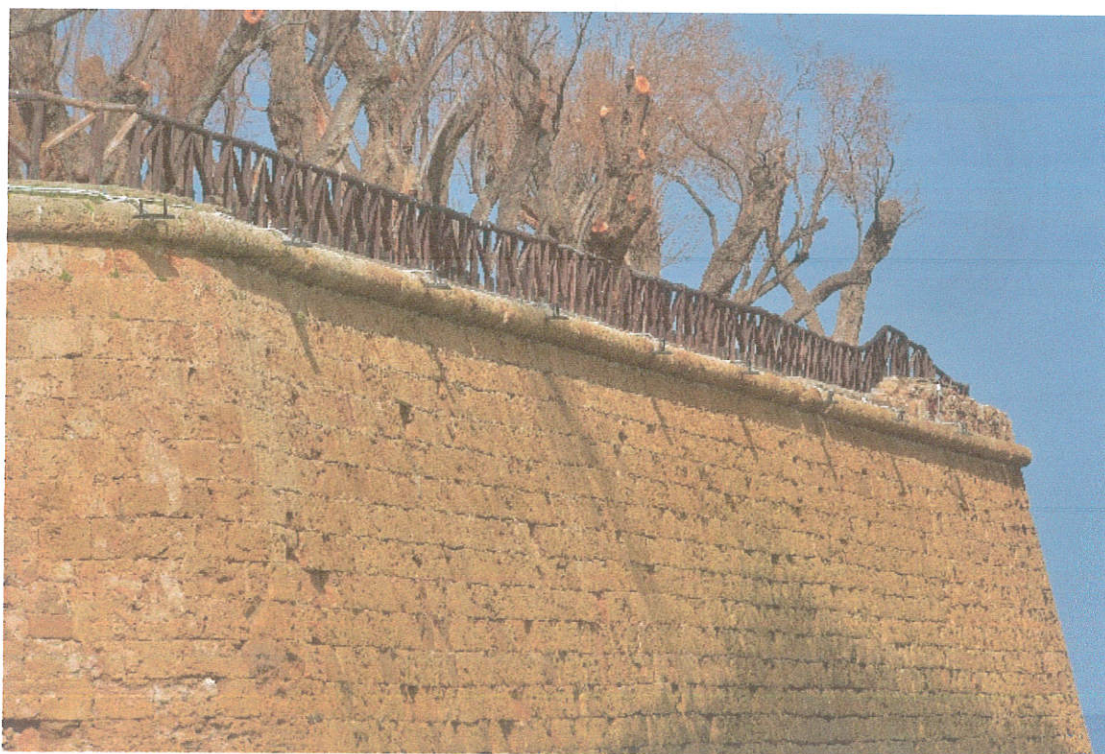
Φωτ. 15





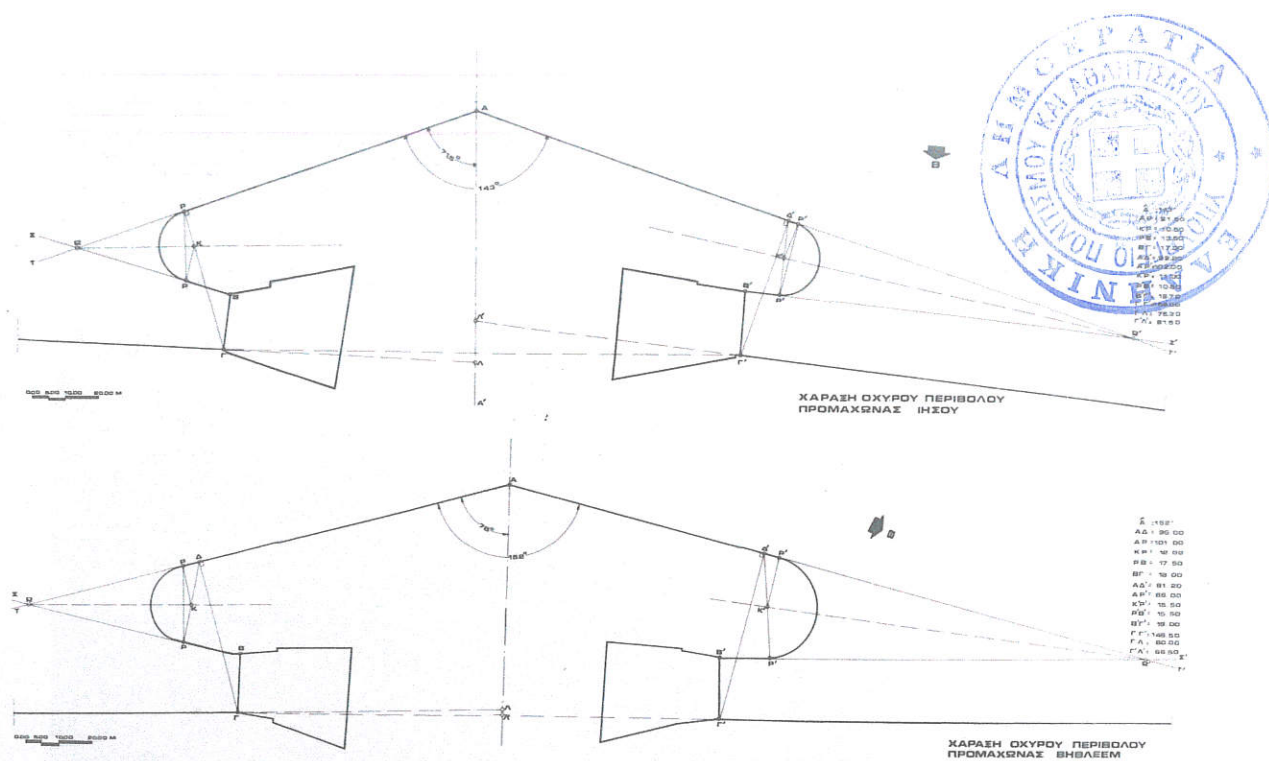


εικ. 15 parapetto (φωτ. αρχών 20<sup>ου</sup> αιω.)



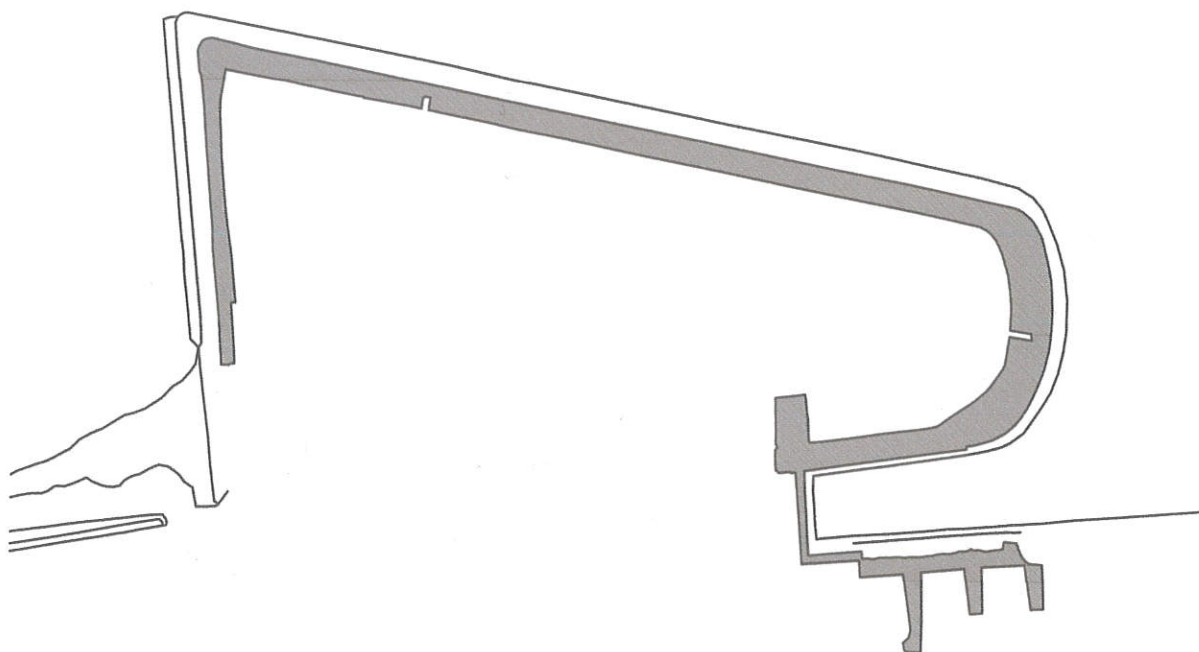
εικ. 16 περιμετρικό cordone (πηγή, Φ Τσαγάκης)





Σχέδια 74 και 75. Η χάραξη του οχυρού περιβάλλοντος του Χάνδακα. Οι προμαχώνες Ιησού και Βηθλεέμ.

εικ. 13 Η χάραξη των προμαχώνων Ιησού και Βηθλεέμ στον Χάνδακα - Ηράκλειο (πηγή Χρυσούλα Τζομπανάκη «Χάνδακας»



εικ. 14 Το περίγραμμα του προμαχώνα Μοσενίγο – χάραξη μισού προμαχώνα (σκιτσο Γ.Χρυσάκης)



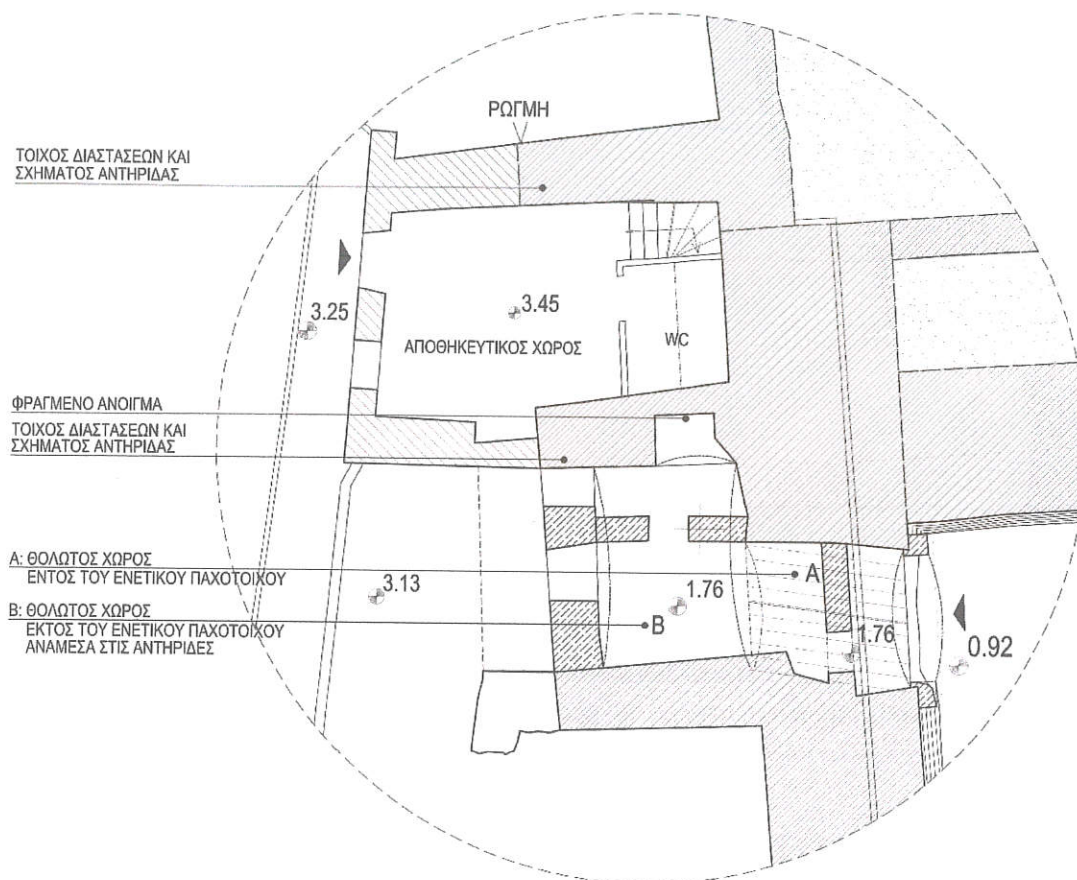


εικ. 19 Αντηρίδα στο σημείο συνάντησης της δυτικής πλευράς του προμαχώνα και του νότιου τοίχου χαμηλής πλατείας (φωτ. Γ.Χρυσάφκη)



εικ. 20 Αντηρίδες στη δυτική πλευρά της ανατολικής Cortina – οδός Δευκαλίωνος (φωτ. Γ.Χρυσάφκη)





εικ. 21 Σχέδιο αποτύπωσης ισογείου του κτίσματος επί της οδού Δευκαλίωνος και του εσωτερικού της πυλίδας: Διακρίνονται 2 τοίχοι διαστάσεων και σχήματος αντηρίδας (σχέδιο Γ. Χρυσάφκη)



εικ. 22 Βορειοδυτική όψη προμαχώνα- αυθαίρετα κτίσματα επί του βόρειου τείχους (φωτ. Γ. Χρυσάφκη)





εικ. 23 Δυτική όψη αυθαίρετων κτισμάτων προς την πλευρά του χώρου στάθμευσης του Λιμενικού Ταμείου (φωτ. Γ.Χρυσάφκη)



εικ. 24 Μπετονένιο στηθαίο και ξύλινο κιγκλίδωμα επί της στέψης του ενετικού τείχους (φωτ. Γ.Χρυσάφκη)





εικ. 25 Λιθόκτιστη κατασκευή στη βόρεια πλευρά του προμαχώνα στο ύψος της θάλασσας (φωτ. Γ. Χρυσάφκη)



εικ. 26 Πυλίδα επί της ανατολικής Cortina (φωτ. Σ. Λυκάκης)





εικ. 27 Έξοδος εσωτερικού χώρου πυλίδας επί της οδού Δευκαλίωνος (φωτ. Γ. Χρυσάφης)



εικ. 28 Παράθυρο οδού Δευκαλίωνος και άνοιγμα που οδηγεί σε μικρότερο χώρο (φωτ. Σ.Λυκάκης)





εικ. 29 Διαχωριστικοί τοίχοι εντός του εσωτερικού χώρου της πυλίδας- όψη προς την πυλίδα (φωτ.Σ.Λυκάκης)



εικ. 17 Ανασκαφικές εργασίες / 7ος 2020 – χαμηλή πλατεία (πηγή: Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων)





εικ. 18 Απομάκρυνση επιχώσεων με μηχανικά μέσα από τις αντηρίδες στη δυτική πλευρά της ανατολικής cortina- οδός Δευκαλίωνος (πηγή Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων)



εικ. 30 Νότια όψη τείχους χαμηλής πλατειας (φωτ. Γ.Χρυσάφκη)





εικ. 31 Εσωτερικό χαμηλής πλατείας και απόληξη ανατολικής Cortina (φωτ. Γ Χρυσάφκη)



εικ. 33 Ιχνη Υπογειων χώρων Σχολής Χωροφυλακής (φωτ. Γ Χρυσάφκη)





εικ. 34 Τοξοστοιχία υπογειων χώρων Σχολής Χωροφυλακής (φωτ. Γ. Χρυσάφκη)



εικ. 34 Βόρεια όψη θολωτής κατασκευής όπως αυτή φαίνεται σήμερα. (φωτ. Γ.Χρυσάφκη)





εικ. 35 Υποχώρηση εδάφους πάνω από υπόγειο χώρο (φωτ. Γ. Χρυσάφκη)



εικ. 37 Διαμπερή ρωγμή στη δυτική όψη (φωτ. Γ.Χρυσάφκη)





εικ. 38 Δύο διαμπερείς ρωγμές στην ανατολική όψη (ορθοφωτογραφία Α. Ντερής)





εικ. 39 Ρηγμάτωση στη νότια όψη (φωτ. Γ Χρυσάφκη)





εικ. 40 Ρωγμή κάτω από το οικόσημο – Φωτογραφία αρχών 20ου αιω.





εικ. 41 Ανατολική όψη με κυματισμό – επιφανειακή χρωματική αλλοίωση (πηγή Φ. Τσαγάκης)



εικ. 42 Αυτοφυής παρασιτική βλάστηση και αυθαίρετες επεμβάσεις στο τείχος- Βόρεια όψη





εικ. 44 Ανασκαφική Ζώνη (φωτ. Γ Χρυσασφάκη)



εικ. 45 Απόσπασμα του Πολεοδομικού Σχεδίου της πόλης Χανίων του 1946





εικ. 46 Απόσπασμα του σχεδίου οριοθέτησης της αρχαιολογικής Ζώνης Α5 στην περιοχή γύρω από τον προμαχώνα





εικ. 47 Απόσπασμα της Πολεοδομικής Μελέτης Καλλιγά- Ρωμανού της πόλης Χανίων στην περιοχή του προμαχώνα Moschigou και των ανατολικών ενετικών οχυρώσεων



εικ. 48 Κάτοψη αρχιτεκτονικής πρότασης μελέτης από το Δήμο Χανίων με τίτλο «Διαμόρφωση ανατολικών τειχών Παλιάς Πόλης Χανίων για τη λειτουργία και οργάνωσή τους ως κοινόχρηστου χώρου και χώρου καταφυγής μετά από σεισμό»



ΟΔΟΣ ΜΙΝΩΟΣ

ΨΗΛΙΣΤΑΜΕΝΟ ΤΟΙΧΙΟ

ΕΔΑΦΟΚΑΛΥΨΗ ΓΡΑΝΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΥΤΟ LIPPIA NODIFLORA

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΙΘΟΥΣΤΡΟΤΗ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΤΜΗΜΑ

ΕΠΙΠΡΟΜΑΧΩΝΑΣ SABBIONARA

ΠΑΤΗΤΟ ΧΩΡΟ

ΦΥΣΙΚΟ ΕΔΑΦΟΣ

ΕΠΙΠΡΟΜΑΧΩΝΑΣ SABBIONARA

ΓΡΑΝΕΣ ΜΕ ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΙΘΟΥΣΤΡΟΤΗ

ΠΑΤΗΤΟ ΧΩΡΟ

ΠΕΤΡΙΝΟ ΤΟΙΧΟ

ΕΔΑΦΟΚΑΛΥΨΗ ΓΡΑΝΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΥΤΟ LIPPIA NODIFLORA

ΕΝΕΤΙΚΟ ΤΕΙΧΟΣ

ΕΝΕΤΙΚΗ ΤΑΦΡΟΣ

Λ1

Λ4

+8.60

+10.30

+9.30

+10.80

+13.50

+14.50

+11.70

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

+10.50

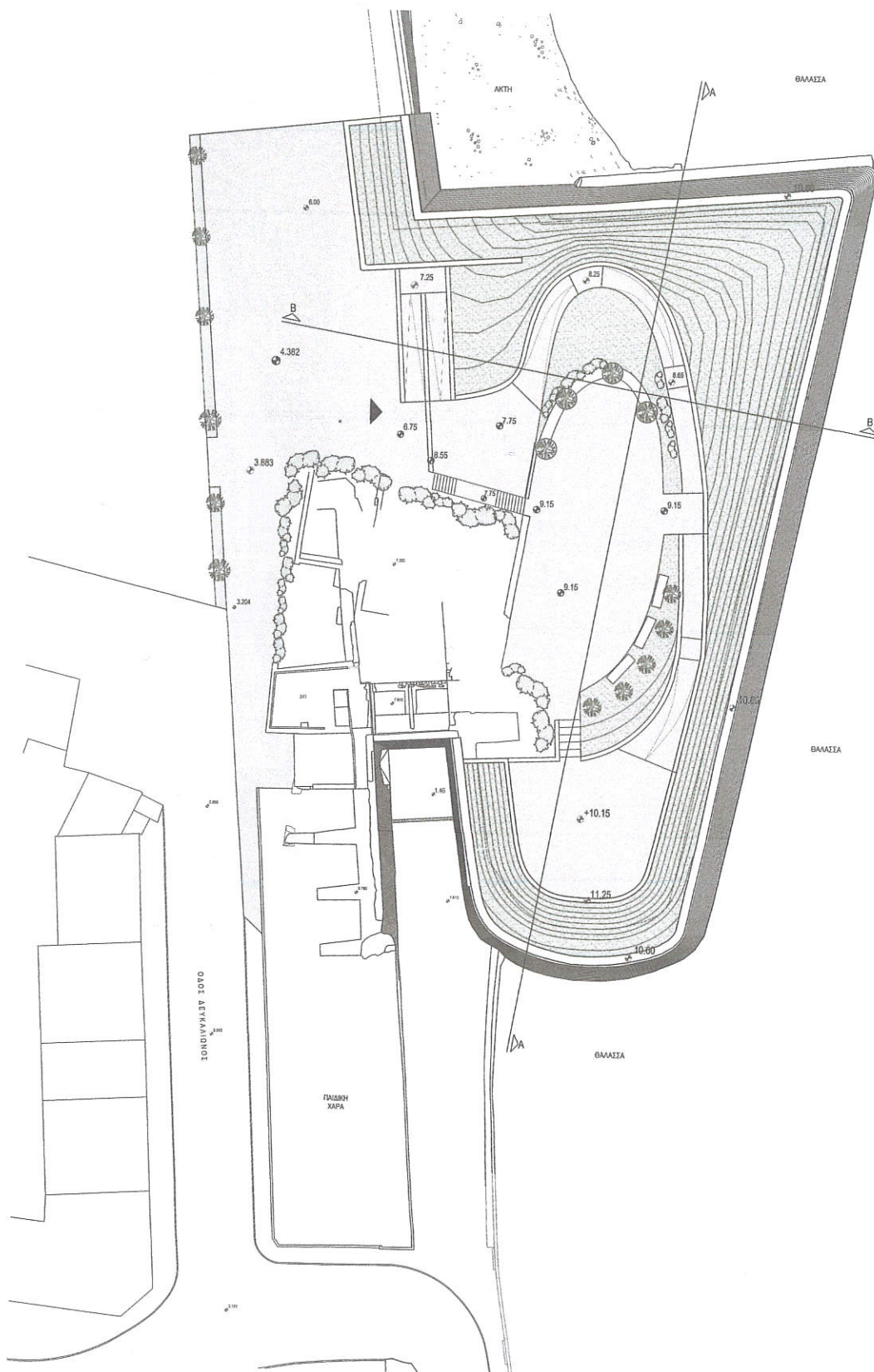
τομή Τ4-Τ4'





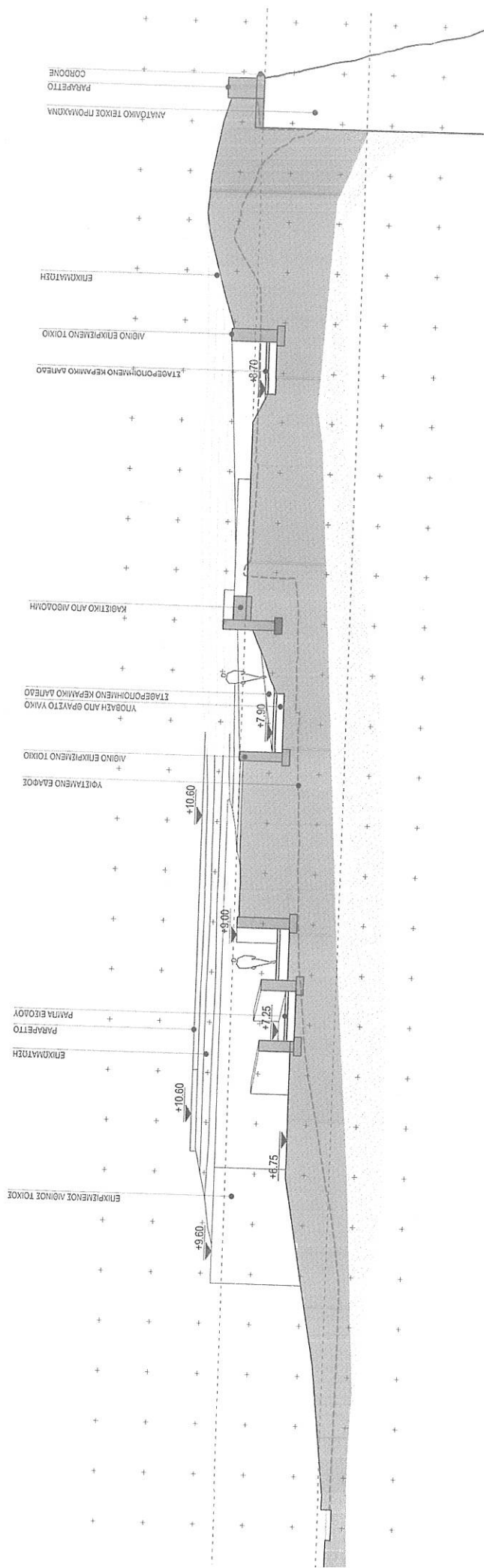






εικ. 50 Κάτοψη αρχιτεκτονικής πρότασης





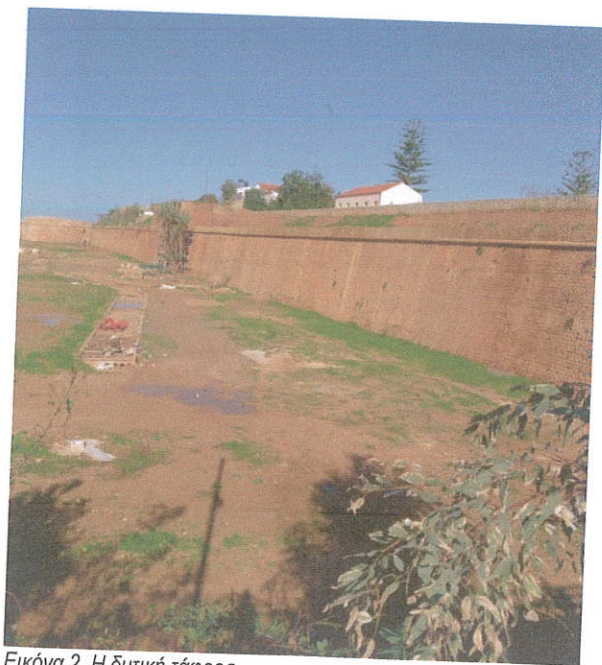
εικ. 51 Εγκάρσια τομή στον προμαχώνα  
αρχιτεκτονικής πρότασης



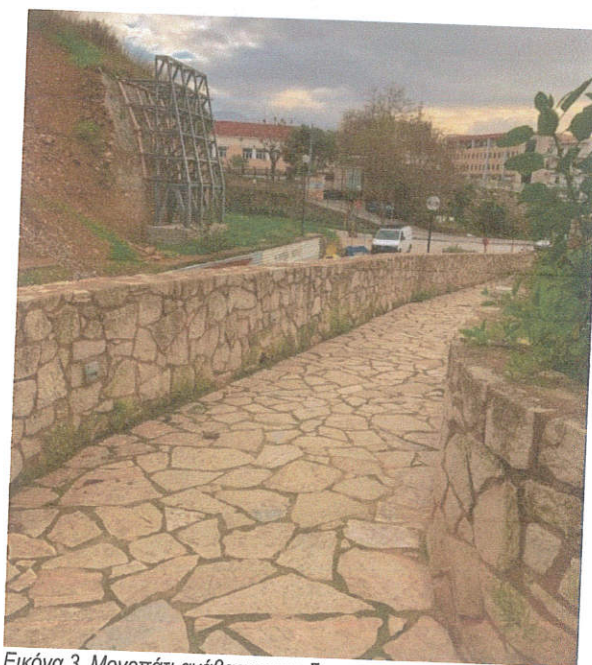
## ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ



Εικόνα 1 Διαμορφώσεις στα δυτικά τείχη από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων όψη προς Λευκά όρη



Εικόνα 2 Η δυτική τάφρος



Εικόνα 3 Μονοπάτι ανάβασης στο διαμορφωμένο χώρο του δυτικού τείχους





Εικόνα 2 Η νότια όψη του τείχους της χαμηλής πλατείας και της Οθωμανικής προσθήκης, η ανατολική Cortina και η δυτική πλευρά του oreccione του προμαχώνα Moschionio κατά τη διάρκεια εργασιών 1980-1981 (πηγή Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων)



Εικόνα 5 Η όψη των ανατολικών τειχών και των αντηρίδων από τη σημερινή οδό Δευκαλίωνος κοιτώντας προς βορρά πριν την απομάκρυνση των επιχωματώσεων ανάμεσα στις αντηρίδες. Στο βάθος ψηλός πετρώτοιχος συγκρατεί τις επιχώσεις στον επιπρομαχώνα Michiel πριν αυτές απομακρυνθούν για τη δημιουργία του χώρου στάθμευσης του Λιμενικού Ταμείου.